

Κριτικά σημειώματα

Γιώργος ΑΛΕΞΑΚΗΣ: Η τέχνη της διαχείρισης: Δεκαέξι απλά μαθήματα. Εκδόσεις Σμίλη

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το νέο βιβλίο του Συμβούλου Εκπαίδευσης κ. Γιώργου ΑΛΕΞΑΚΗ «Η τέχνη της διαχείρισης». Πρόκειται για ένα σπουδαίο εγχειρίδιο μάνατζμεντ που έρχεται να κοσμήσει την σχετική βιβλιογραφία.

Το συγκεκριμένο πόνημα διαφέρει από τα υπόλοιπα ανάλογα βιβλία για τρεις λόγους:

Πρώτον, διακρίνεται από μια εξαιρετική περιεκτικότητα. Στα δέκα έξι κεφάλαια αναλύονται όλες οι σημαντικές διαχειριστικές λειτουργίες (προγραμματισμός, ανάθεση αρμοδιοτήτων, αξιολόγηση, επικοινωνία, ανάπτυξη ομάδων, ηγεσία, παρακίνηση, αλλά και διαχείριση των αλλαγών και των συγκρούσεων, του χρόνου και του στρες, της ποιότητας, της επιχειρησιακής εκπαίδευσης και της κοινωνικής υπευθυνότητας των επιχειρήσεων).

Δεύτερον, παρουσιάζει την πρωτοτυπία του εμπλουτισμού κάθε Κεφαλαίου με εύστοχες μελέτες περιπτώσεων, που προσδίδουν στο βιβλίο ιδιαίτερη εκπαιδευτική αξία. Άλλως τε, με αυτό τον τρόπο υποδεικνύεται μέσω παραδειγμάτων από τη σύγχρονη επιχειρησιακή πραγματικότητα η σωστή αντιμετώπιση δύσκολων καταστάσεων.

Τρίτον, προσφέρει στο αναγνωστικό κοινό μια μεγάλη ευκαιρία να περιηγηθεί στο απαιτητικό εργασιακό περιβάλλον με έναν τρόπο ανάλαφρο και κατανοητό, μακριά από δυσνόητη ορολογία και τεχνοκρατικές αγκυλώσεις, χωρίς ως τόσο συμβιβασμούς επιστημονικής τεκμηρίωσης.

Το κείμενο συνοδεύεται από σχεδιαγράμματα και πίνακες, που καθοδηγούν και κατατοπίζουν τον αναγνώστη. Η συνολική επιμέλεια της έκδοσης συμπληρώνει ευρηματικά το περιεχόμενο και αναδεικνύει τα κύρια σημεία του.

Συνελόντι ειπείν: Πρόκειται για ένα σημαντικό συνθετικό έργο, πειστικό από επιστημονική άποψη, γραμμένο με κριτική διάθεση απέναντι στον τρόπο διοίκησης των επιχειρήσεων και οργανισμών, πρωτότυπο στη σύλληψή του και πολύ – πολύ φιλικό προς τον αναγνώστη. Αξίζει να το διαβάσετε!

Καθηγητής Κωνστ. ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Κωνσταντίνος ΓΕ. ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΕΙΔΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

MARKETING

ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΑ

ΤΟ «ΠΡΟΪΟΝ» ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ

ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ

ΘΕΜΕΛΙΩΣΗ ΤΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΟΙ «ΑΡΧΕΣ» ΤΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΩΝ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ

ΤΥΠΟΣ, ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ,

ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

INTERNET

ΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Η ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

NOMIKEΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Αθήναι

Σεπτέμβριος 2006

Το αποκεντρωτικό σύστημα της Πολωνίας και η συμβολή των περιφερειών και των συναφών μορφωμάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων

Της κ. Σοφίας ΛΑΤΣΟΥ

1. Εισαγωγή

Η Πολωνία με την είσοδό της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, το 2004, κατέστη συμμετέτοχος στην δημιουργία μίας νέας πραγματικότητας για την Ενωμένη Ευρώπη. Η σημαίνουσα γεωπολιτική της θέση, καθώς ευρίσκεται στο κέντρο της ηπειρωτικής Ευρώπης και η σύνθεση του εργατικού δυναμικού της, 56% του οποίου ευρίσκεται κάτω από την ηλικία των 40 χρόνων, την αναγάγουν αυτόματα σε μία από της ανταγωνιστικότερες οικονομίες στην Ευρώπη. Παράλληλα, η οικονομική της κατάσταση σε σχέση με το σύνολο των Ευρωπαϊκών χωρών της έδωσαν τη δυνατότητα απολαβής ενός μεγάλου ποσοστού δανειοδοτήσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συνολικά 90 δισεκατομμύρια Ευρώ θα διατεθούν για ανάπτυξη, υποδομές και εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού κατά την τέταρτη προγραμματική περίοδο.

Ειδικότερα ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ ανέρχεται στο 3,2%, ενώ ο αντίστοιχος μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 1,5%. Παράλληλα, οι εξαγωγές της αυξήθηκαν κατά 8,4% το 2006 ενώ υπολογίζεται να αυξηθούν κατά 8,7% το 2007. Επιπρόσθετα, οι μέσες μηνιαίες απολαβές ενός Πολωνού εργάτη κατά το 2005 έφταναν τα 592 Ευρώ, ποσό μικρότερο από το αντίστοιχο της Τσεχίας ή της Ουγγαρίας¹.

Μέσα από όλα αυτά η Πολωνία αναδεικνύεται σε μία από τις πιο φιλικές προς τις ξένες επενδύσεις χώρες. Σ' αυτό συνδράμουν τόσο η πολωνική νομοθεσία περί ιδιωτικών επενδύσεων, όσο και η πληθώρα κινήτρων που παρέχεται προς του ξένες επιχειρηματίες. Επιπρόσθετα σημαντικότατο ρόλο στις προαναφερθείσες δραστηριότητες διαδραματίζουν οι περιφέρειες, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, οι οποίοι όχι μόνο συνεπικουρούν όσον αφορά στην κεντρική αναπτυξιακή πολιτική αλλά, παράλληλα, δραστηριοποιούνται στην δημιουργία ενός φιλικότερου και ελκυστικότερου προς τον ξένο επενδυτή επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Για την ανάλυση του ρόλου των συναφών μορφωμάτων στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων επιχειρείται μια ανάλυση του θεσμού των περιφερειών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης τους και του ρόλου τους όσον αφορά στην συγκεκριμένη δραστηριότητα².

2. Η Εισαγωγή του θεσμού της περιφερειακής και της τοπικής αυτοδιοίκησης

Την 1η Ιανουαρίου 1999 θεσμοθετείται η διαίρεση της διοίκησης σε περιφερειακή και κεντρική και ο διαχωρισμός της αυτοδιοίκησης σε τρία επίπεδα. Έτσι, στην Πολωνική Δημοκρατία λειτουργεί το κατώτατο επίπεδο των δήμων, το μεσαίο επίπεδο των επαρχιών ή των κομητειών και το ανώτατο επίπεδο των επονομαζόμενων *voivodeship*, οι οποίες ως διοικητικά μορφώματα προσιδιάζουν στο αντίστοιχο διοικητικό σχήμα της ελληνικής περιφέρειας.

Αναλυτικότερα, η Πολωνία διαιρείται σε δεκαέξι περιφέρειες (*voivodeship*), 380 επαρχίες ή κομητείες *powiat*) και 2478 δήμους (*grima*).

2.1. Όργανα

Κάθε βαθμίδα αυτοδιοίκησης διαθέτει ίδια όργανα τα οποία ασκούν προκαθορισμένες και σαφείς αρμοδιότητες.

Σε επίπεδο περιφέρειας λειτουργούν το περιφερειακό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή, ο κυβερνήτης και ο αιρετός κυβερνήτης.

Συγκεκριμένα, το περιφερειακό συμβούλιο κάθε περιφέρειας (*sejmik wojewodztwa*) αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση και καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Από αυτό εκλέγονται τα μέλη και ο πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής. Συμπληρωτικά στις δράσεις του περιφερειακού συμβουλίου λειτουργεί η εκτελεστική επιτροπή (*zarzad wojewodztwa*), η οποία εφαρμόζει τις αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου⁴.

Παράλληλα, λειτουργεί ο θεσμός των δύο περιφερειαρχών, ενός διοριζόμενου από την κυβέρνηση και ενός έμμεσα εκλεγμένου. Ο ένας κυβερνήτης (*wojewoda*) διορίζεται από τον πρωθυπουργό ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δημοσίας Διοίκησης. Αντιπροσωπεύει τον πρωθυπουργό και την δημοκρατία της Πολωνίας σε περιφερειακό επίπεδο. Επίσης εποπτεύει τις λειτουργίες της περιφερειακής διοίκησης. Ο αιρετός κυβερνήτης, ο οποίος θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως ο διοικητής της περιφέρειας (*marshal*) είναι ο ανώτατος εκπρόσωπος της περιφέρειας. Εκλέγεται από το περιφερειακό συμβούλιο με απόλυτη πλειοψηφία. Ως επικεφαλής του συμβουλίου καθορίζει τη λειτουργία του και εκπροσωπεί την περιφέρεια σε διεθνές επίπεδο¹.

2.2. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες των περιφερειών είναι σαφώς καθορισμένες από νόμο και αποσκοπούν στην εύρυθμη λειτουργία της πολιτείας, στην άνοδο της αναπτυξιακής διαδικασίας και στην παροχή πληρέστερων και εγγύτερα στον πολίτη υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, οι περιφέρειες είναι υπεύθυνες για τα θέματα:

Πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης

Ανάπτυξη και σχεδιασμό του συστήματος υγειονομικής περίθαλψης

Ανώτατη εκπαίδευση

Σχεδιασμό και εφαρμογή των επιχειρησιακών προγραμμάτων αξιοποίησης των ευρωπαϊκών πόρων

Κοινωνική πολιτική

Προώθηση και υποστήριξη της οικονομικής ανάπτυξης

Πολιτική αγοράς εργασίας

Διαχείριση περιφερειακού δικτύου

Προστασία περιβάλλοντος

3. Τοπική αυτοδιοίκηση Α' και Β' βαθμού

3.1. Βαθμίδες

Εκτός από τις περιφέρειες που αποτελούν το ανώτατο επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης υπάρχει το ενδιάμεσο επίπεδο των κομητειών ή επαρχιών και το κατώτατο επίπεδο των δήμων.

Οι πόλεις άνω των 100.000 κατοίκων θεωρούνται επαρχίες καθώς και πόλεις που θεωρούνταν περιφέρειες με το προηγούμενο διοικητικό καθεστώς. Επιπρόσθετα, σύνολο δήμων συνιστά επαρχία⁵.

Οι δήμοι συνιστώνται από την ένωση κοινοτήτων.

3.2. Όργανα

Σε επίπεδο δήμου λειτουργούν το δημοτικό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή, ο δήμαρχος και ο επικεφαλής της δημοτικής διοίκησης. Το δημοτικό συμβούλιο (*rada gminy*) αποτελείται από μέλη που εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Εκτός από νομοθετικές αρμοδιότητες είναι υπεύθυνο για την ψήφιση του δημοτικού προϋπολογισμού και τον καθορισμό των δημοτικών φόρων. Το συμβούλιο καθορίζει τα μέλη των επιτροπών ανάμεσα στους δημοτικούς συμβούλους. Αυτές οι επιτροπές είναι υπεύθυνες για την προπαρασκευή των αποφάσεων που λαμβάνονται από το δημοτικό συμβούλιο και την εποπτεία της εκτέλεσής τους³.

Η εκτελεστική επιτροπή (*zarz d gminy*) αποτελείται από το δήμαρχο και τους βοηθούς του. Είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

Ο δήμαρχος εκλέγεται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Είναι ο επίσημος εκπρόσωπος του δήμου και συνεπικουρείται από βοηθούς, οι οποίοι επιλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Παράλληλα, σε επίπεδο κομητείας επαρχίας λειτουργούν το επαρχιακό ή κομητειακό συμβούλιο, η εκτελεστική επιτροπή και ο πρόεδρος/επικεφαλής της κομητείας. Το επαρχιακό ή κομητειακό συμβούλιο (*rada powiatu*) συνίσταται από μέλη που εκλέγονται με άμεση καθολική ψηφοφορία για τετραετή θητεία. Το Συμβούλιο εκλέγει τα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής καθώς επίσης και τον πρόεδρο της επαρχίας.

Ευγενία Γ. Αθανασοπούλου
(1916-1992 μ.Χ.)

Γεώργιος Κ. Αθανασόπουλος
(1916-1983 μ.Χ.)

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΟΦΑΔΩΝ

Αθήναι, Ιούνιος 1997

Η εκτελεστική επιτροπή (*zarząd powiatu*) αποτελείται από τον πρόεδρο και τους βοηθούς του, που εκλέγονται από το συμβούλιο για τετραετή θητεία. Το συγκεκριμένο σώμα είναι υπεύθυνο για την εφαρμογή των αποφάσεων του συμβουλίου.

Τέλος, Ο πρόεδρος/επικεφαλής της επαρχίας (*starosta*) εκλέγεται για τετραετή θητεία. Είναι ο επίσημος εκπρόσωπος της επαρχίας και συνεπικουρείται στο έργο του από βοηθούς που εκλέγονται από το συμβούλιο.

3.3. Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες του πρώτου και του δεύτερου βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, αποσκοπούν στην συμπλήρωση του μοντέλου τοπικής αυτοδιοίκησης και στην συμπλήρωση των λειτουργιών των περιφερειών³.

Στις αρμοδιότητες Α' επιπέδου τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι) ανήκουν οι :

Δημοτικές μεταφορές. Κοινωνικές υπηρεσίες. Στέγαση. Ύδρευση και αποχέτευση. Αγροφυλακή. Προστασία του περιβάλλοντος. Πολιτισμός. Υγεία. Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ανάπτυξη του δήμου.

Μεγάλοι περιφερειακοί δήμοι (65) στην Πολωνία υπάγονται σε ειδικό καθεστώς και ασκούν αρμοδιότητες που συνήθως αποδίδονται στις επαρχίες (*powiat*).

Αρμοδιότητες Β' επιπέδου τοπικής αυτοδιοίκησης (επαρχίες ή κομητείες)³:

Κατασκευή και συντήρηση δρόμων. Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Πολιτική προστασία. Προστασία περιβάλλοντος. Προστασία καταναλωτή. Απασχόληση. Επαρχιακό δίκτυο. Επίβλεψη κατασκευών. Υγειονομική περίθαλψη.

4. Ειδικότερες οικονομικές αρμοδιότητες περιφερειών

Οι περιφέρειες σχεδιάζουν και εφαρμόζουν στρατηγικές περιφερειακής ανάπτυξης που περιλαμβάνουν και τη δραστηριοποίησή τους και σε υπερεθνικό επίπεδο. Με πληθώρα μέτρων και μεγάλα περιθώρια λήψης αποφάσεων και συμβολής στη χάραξη της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής, συμμετέχουν στην κατανομή και απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, αλλά και στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Για να επιτευχθεί αυτό εφαρμόζεται πληθώρα μέτρων, όπως φορολογικές ελαφρύνσεις, δημιουργία ειδικών, οικονομικών ζωνών, πάρκα έρευνας και τεχνολογίας κ.ά.

4.1. Φορολογικές ελαφρύνσεις

Αναλυτικότερα, ο φόρος για το σύνολο εισοδημάτων ανέρχεται στα 19% της φορολογικής βάσης. Ο φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι 22%, μειωμένος 7% και μηδενικός 0%. Τα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες επιβαρύνονται με το συνηθισμένο φόρο. Το φορολογικό σύστημα συμπεριλαμβάνει τον ειδικό φόρο κατανάλωσης (αλκοόλ, προϊόντα καπνού, καύσιμα κινητήρων), τον φόρο ακίνητης περιουσίας, τον φόρο εισοδήματος (κλιμακούμενος ανάλογα με το ύψος του ετήσιου εισοδήματος: 19%, 30%, και 40% για το τρέχον φορολογικό έτος) και τους δασμούς⁵.

4.2. Ειδικές οικονομικές ζώνες

Στην Πολωνία λειτουργούν 14 ειδικές οικονομικές ζώνες. Συγκεκριμένα, οι ειδικές οικονομικές ζώνες είναι χωρικά σχεδιασμένες περιοχές όπου επιχειρηματική δραστηριότητα πραγματοποιείται με προνομακούς όρους. Συγκεκριμένα οι επενδυτές απολαμβάνουν οικονομικές φοροαπαλλαγές (ένα είδος περιφερειακής βοήθειας), επιχορηγήσεις εκπαίδευσης εργατικού δυναμικού, επιχορηγήσεις για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, φοροαπαλλαγές στην αγορά γεωπροσόδου.

Μέσα από τη θεσμοθέτηση αυτού του μέτρου σε περιφερειακό επίπεδο επιδιώκεται η τόνωση της περιφερειακής οικονομικής δραστηριότητας, η προώθηση της ανάπτυξης και η χρήση πρωτοπορών τεχνολογιών, αύξηση ανταγωνιστικότητας και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στη περιφέρεια¹.

4.3. Περιφερειακά κέντρα αρωγής επιχειρηματιών

Σε κάθε περιφέρεια εδράζεται ένα κέντρο αρωγής επιχειρηματιών, όπου σε συνεργασία με το γραφείο του αιρετού περιφερειάρχη στοχεύει στην περιφερειακή ανάπτυξη. Παράλληλα, αποσκοπεί στην παροχή ποικίλων υπηρεσιών στους επιχειρηματίες και στην υποστήριξη μεγάλων επιχειρηματικών σχεδίων¹.

4.4. Πάρκα έρευνας και τεχνολογίας

Δημιουργούνται για την περιφερειακή ανάπτυξη και λειτουργούν σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές¹.

5. Συμπέρασμα

Η Πολωνία διαθέτοντας ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε πολλούς τομείς και με όχημα τη ενίσχυση της περιφερειακής διοίκησης έχει καταφέρει να ανατρέψει τα δυσμενή δημοσιονομικά στοιχεία της προηγούμενης δεκαετίας και να επιτύχει μία σημαντικότερη αύξηση του ΑΕΠ της.

Χαρακτηριστικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της Πολωνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών & Ξένων Επενδύσεων (PAIIZ) το έτος 2004 το σύνολο των ξένων επενδύσεων (FDI) έφτασε τα 7,86 δισεκ. δολάρια Αμερικής (το 2000 – 10.6 δισεκ. δολάρια). Η σωρευτική αξία των ξένων επενδύσεων στην Πολωνία (μαζί με επενδύσεις αξίας μικρότερης του 1 εκατομμυρίου δολαρίων) έφτασε στο τέλος του 2004 το ποσό των 84,45 δισεκ. δολαρίων⁵.

Ο βαθμός πρωτοβουλίας που αφήνει στις περιφέρειες πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο προβληματισμού ως προς το αντίστοιχο ελληνικό μοντέλο, τις δυνατότητες των περιφερειών και το βαθμό αυτονομίας τους.

Αναφορές

1. www.paiz.gov.pl
2. www.poland-embassy.gr/
3. www.ccre.org
4. www.cor.europa.eu/en/documents/progress_democracy.htm
5. www.business.gov.pl

**Κωνσταντίνος ΓΕ.
ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ**

Καθηγητής Παντείου
Πανεπ. Κοιν. και Πολ. Επιστημ.,
Πανεπιστημίου Αθηνών (Επισκ.),
Ex Ch.L.U.L. Bruxelles, Ex Int.
I.I.A.P., Paris

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ελλάδα - Χώρες
Μέλη της Ε.Ε.

Τόμος Β'
Η' έκδοση

Αθήναι, 2005